Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 13. mája 2014*

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Rozsudok Súdneho dvora určujúci nesplnenie povinnosti — Nevykonanie — Článok 260 ZFEÚ — Štátna pomoc — Vymáhanie — Protiprávny režim pomoci nezlučiteľný s vnútorným trhom — Individuálna pomoc priznaná v rámci tohto režimu — Peňažné sankcie“

Vo veci C-184/11,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 260 ods. 2 ZFEÚ podaná 18. apríla 2011,

Európska komisia, v zastúpení: C. Urraca Caviedes a B. Stromsky, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Španielskemu kráľovstvu, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa,

žalovanému,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Tizzano, L. Bay Larsen (spravodajca), E. Juhász, A. Borg Barthet a C. G. Fernlund, sudcovia A. Rosas, A. Prechal, E. Jarašiūnas a C. Vajda,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. septembra 2013,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 23. januára 2014,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: španielčina.

Rozsudok

1 Európska komisia sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor:

— určil, že Španielske kráľovstvo si tým, že neprijalo všetky potrebné opatrenia na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (C-485/03 až C-490/03, EU:C:2006:777) týkajúceho sa nesplnenia povinností Španielskym kráľovstvom vyplývajúcich z rozhodnutia Komisie 2002/820/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Álava vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 296, 2002, s. 1), z rozhodnutia Komisie 2002/892/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom v Álava [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 314, 2002, s. 1), z rozhodnutia Komisie 2003/27/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Vizcaya vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 17, 2003, s. 1), z rozhodnutia Komisie 2002/806/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom vo Vizcaya [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 279, 2002, s. 35), z rozhodnutia Komisie 2002/894/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Guipúzcoa vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 314, 2002, s. 26), a z rozhodnutia Komisie 2002/540/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom v Guipúzcoa [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 174, 2002, s. 31, ďalej spolu len „sporné rozhodnutia“), nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z týchto rozhodnutí a z článku 260 ods. 1 ZFEÚ,

— uložil Španielskemu kráľovstvu povinnosť zaplatiť Komisii penále vo výške 236 044,80 eura za každý deň omeškania vykonania rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), a to odo dňa vyhlásenia rozsudku v tejto veci do dňa úplného vykonania rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777),

— uložil Španielskemu kráľovstvu povinnosť zaplatiť Komisii paušálnu pokutu, ktorej výška sa vypočíta vynásobením dennej sumy 25 817,40 eur počtom dní, počas ktorých pretrvávalo porušenie, a to od vyhlásenia rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777) do vyhlásenia rozsudku v tejto veci alebo do dátumu, keď zo strany tohto členského štátu skončí porušenie, a

— uložil Španielskemu kráľovstvu povinnosť nahradiť trovy konania.

Okolnosti predchádzajúce sporu

2 Dňa 11. júla 2001 Komisia prijala sporné rozhodnutia, ktorých články 1 znejú takto:

— rozhodnutie 2002/820:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií v Álava v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom Norma Foral (právny predpis historického územia) č. 22/1994 z 20. decembra 1994, piateho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 33/1995 z 20. decembra 1995, siedmeho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 31/1996 z 18. decembra 1996, v znení a doplnení boz 2.11 ustanovenia predstavujúceho výnimku z Norma Foral č. 24/1996 z 5. júla 1996 o dani z príjmu právnických osôb, jedenásteho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 33/1997 z 19. decembra 1997, siedmeho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 36/1998 zo 17. decembra 1998, je nezlučiteľná so spoločným trhom“ [*neoficiálny preklad*],

— rozhodnutie 2002/892:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme zníženia základu dane na historickom území Álava v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom článku 26 Norma Foral č. 24/1996 z 5. júla, je nezlučiteľná so spoločným trhom“ [*neoficiálny preklad*],

— rozhodnutie 2003/27:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií na historickom území Vizcaya v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom štvrtého doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 7/1996 z 26. decembra 1996, ktorého platnosť bola predĺžená na dobu neurčitú druhým ustanovením Norma Foral č. 4/1998 z 2. apríla 1998, je nezlučiteľná so spoločným trhom“ [*neoficiálny preklad*],

— rozhodnutie 2002/806:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme zníženia základu dane na historickom území Vizcaya v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom článku 26 Norma Foral č. 3/1996 z 26. júna, je nezlučiteľná so spoločným trhom“ [*neoficiálny preklad*],

— rozhodnutie 2002/894:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií na historickom území Guipúzcoa v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom desiateho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral 7/1997 z 22. decembra 1997, je nezlučiteľná so spoločným trhom“ [*neoficiálny preklad*],

— rozhodnutie 2002/540:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme zníženia základu dane na historickom území Guipúzcoa v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom článku 26 Norma Foral 7/1996 zo 4. júla, je nezlučiteľná so spoločným trhom“. [*neoficiálny preklad*]

3 Článkom 2 každého zo sporných rozhodnutí sa Španielskemu kráľovstvu nariaďuje, aby pozastavilo predmetnú schému pomoci v rozsahu, v akom sa ešte prípadne uplatňuje.

4 Článok 3 každého z týchto rozhodnutí znie takto:

„1. Španielsko prijme všetky opatrenia potrebné na vymáhanie už poskytnutej protiprávnej pomoci uvedenej v článku 1 od príjemcov.

…

2. Vymáhanie sa uskutoční bezodkladne v súlade s postupmi vnútroštátneho práva tak, aby bolo možné okamžité a účinné vykonanie tohto rozhodnutia. Pomoc, ktorá sa má vymáhať, zahŕňa úroky odo dňa, keď bola pomoc poskytnutá príjemcom, až do dňa jej vymoženia. Úroky sa vypočítajú podľa referenčnej sadzby používanej na výpočet obdobnej dotácie v rámci regionálnej pomoci.“ [*neoficiálny preklad*]

5 Článok 4 každého z týchto rozhodnutí znie takto:

„Španielsko oznámi Komisii v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia opatrenia, ktoré prijalo na dosiahnutie súladu s rozhodnutím.“ [*neoficiálny preklad*]

Rozsudok Komisia/Španielsko

6 Dňa 19. novembra 2003 podala Komisia proti Španielskemu kráľovstvu šesť žalôb o nesplnenie povinnosti podľa článku 88 ods. 2 ES, ktorým predmetom bolo najmä to, aby Súdny dvor určil, že tento členský štát neprijal v stanovenej lehote všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s ustanoveniami článkov 2 a 3 každého z týchto sporných rozhodnutí.

7 Súdny dvor vo svojom rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777) zo 14. decembra 2006 rozhodol, že Španielske kráľovstvo si nesplnilo svoju povinnosť prijať opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s uvedenými článkami 2 a 3.

Konanie pred podaním žaloby

8 Komisia listami z 21. decembra 2006 a zo 7. marca 2007 požiadala Španielske kráľovstvo o poskytnutie informácií o opatreniach prijatých na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777).

9 Výzvou z 11. júla 2007 Komisia začala konanie upravené v článku 228 ods. 2 ES, pričom zdôraznila, že jej neboli doručené informácie o opatreniach, ktoré Španielske kráľovstvo prijalo na vykonanie tohto rozsudku.

10 Španielske kráľovstvo v odpovedi na túto výzvu predložilo 11. septembra 2007 Komisii informácie o príjemcoch predmetných schém pomoci v uvedenom rozsudku (ďalej len „predmetné schémy pomoci“), o sumách, ktoré sa majú vymáhať na účely zabezpečenia vykonania tohto rozsudku a o opatreniach prijatých na zabezpečenie ich vymáhania.

11 Dňa 3. októbra 2007 sa na žiadosť Španielskeho kráľovstva uskutočnilo stretnutie so službami Komisie s cieľom spresniť metódy, ktoré je potrebné uplatniť na účely stanovenia súm pomoci, ktoré sa majú vymáhať. V nadväznosti na to došlo medzi Španielskym kráľovstvom a Komisiou k výmene rozličnej korešpondencie vo veci vykonania sporných rozhodnutí a metód, ktoré sa uplatnia na zabezpečenie tohto vykonania.

12 Dňa 27. júna 2008 Komisia zaslala Španielskemu kráľovstvu v zmysle článku 228 ods. 2 ES odôvodnené stanovisko podpísané 26. júna 2008, v ktorom vyjadrila názor, že tento členský štát neprijal všetky potrebné opatrenia na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777). Komisia v tomto odôvodnenom stanovisku uviedla najmä skutočnosť, že sa vymohla len časť pomoci schválenej v rámci predmetných schém pomoci (ďalej len „predmetná protiprávna pomoc“) a že informácie, ktoré získala, neumožňujú identifikovať všetkých príjemcov predmetných schém pomoci, ani určiť, akým spôsobom dospeli španielske orgány k záveru, že časť predmetnej protiprávnej pomoci sa nemusí vymáhať. Okrem toho Komisia vyzvala Španielske kráľovstvo, aby vyhovelo uvedenému odôvodnenému stanovisku v lehote dvoch mesiacov od jeho oznámenia a prijalo potrené opatrenia na účely vykonania tohto rozsudku.

13 Listom z 28. augusta 2008 španielske orgány odpovedali na odôvodnené stanovisko, pričom uviedli, že zastávajú názor, že Komisia nezohľadnila všetky predtým poskytnuté informácie a vysvetlili metódu uplatnenú pri stanovení sumy predmetnej protiprávnej pomoci, ktorá sa mala vymáhať.

14 V nadväznosti na to sa medzi španielskymi orgánmi a Komisiou uskutočnili dve nové stretnutia a došlo k výmene rozličnej korešpondencie s cieľom spresniť opatrenia, ktoré má prijať Španielske kráľovstvo na zabezpečenie vykonania rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777).

15 Vzhľadom na tieto okolnosti podala Komisia 18. apríla 2011 túto žalobu.

Vývoj, ku ktorému došlo v priebehu tohto konania

16 V nadväznosti na následné rozličné oznámenia zo strany Španielskeho kráľovstva a informácie a dokumenty týkajúce sa vymáhania predmetnej protiprávnej pomoci Komisia 30. októbra 2013 vyjadrila názor, že tento členský štát si splnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777).

17 V dôsledku toho Komisia zastáva názor, že už nie je potrebné uložiť Španielskemu kráľovstvu povinnosť zaplatiť penále. Zotrváva však na svojom návrhu zaviazať tento členský štát na zaplatenie paušálnej pokuty.

O prípustnosti žaloby

Argumentácia účastníkov konania

18 Španielske kráľovstvo tvrdí, že žalobu Komisie treba zamietnuť, keďže nespresňuje sumy nevymáhanej protiprávnej pomoci, ktoré by zodpovedali každému z uvádzaných porušení, každému zo sporných rozhodnutí a každému z príjemcov predmetných schém pomoci.

19 Komisia sa domnieva, že v jej žalobe sú uvedené dostatočné údaje o sumách, ktoré sa ešte majú vymôcť, a že Španielske kráľovstvo si môže ľahko vypočítať predmetné sumy za každé zo sporných rozhodnutí.

Posúdenie Súdnym dvorom

20 Na základe článku 21 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 38 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v znení platnom ku dňu podania žaloby Komisie je Komisia povinná v každej žalobe podanej podľa článku 260 ZFEÚ uviesť presné výhrady, ku ktorým sa má Súdny dvor vyjadriť, ako aj prinajmenšom zhrnujúco právne a skutkové okolnosti, na ktorých sú tieto výhrady založené (pozri analogicky rozsudky Komisia/Dánsko, C-52/90, EU:C:1992:151, bod 17, a Komisia/Poľsko, C-281/11, EU:C:2013:855, bod 53).

21 V tejto súvislosti treba konštatovať, že zo žalobných dôvodov a návrhov žaloby Komisie jasne vyplýva, že Komisia Španielskemu kráľovstvu vytýka neprijatie opatrení na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), keďže nevymáhalo značnú časť predmetnej protiprávnej pomoci.

22 Pokiaľ ide konkrétnejšie o chýbajúce podrobné údaje o rozdelení nevymáhanej sumy v žalobe, je potrebné pripomenúť, že ak ide o vykonanie rozhodnutí týkajúcich sa schém pomoci, dotknutým orgánom členského štátu prináleží vo fáze vymáhania pomoci overiť individuálnu situáciu každého z dotknutých podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudky Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 63, 64 a 121, ako aj Komisia/Taliansko, C-613/11, EU:C:2013:192, bod 40), keďže tieto orgány môžu najlepšie určiť presné sumy, ktoré je potrebné vrátiť (rozsudok Komisia/Francúzsko, C-441/06, EU:C:2007:616, bod 39). Z toho vyplýva, že Komisia sa môže vo fáze vymáhania protiprávnej pomoci obmedziť na to, že bude trvať na dodržaní povinnosti vrátiť sumy predmetnej pomoci a nechá vnútroštátne orgány vypočítať presnú výšku súm, ktoré sa majú vymáhať (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Grécko, C-369/07, EU:C:2009:428, bod 49).

23 Vzhľadom na tieto okolnosti nemôže požiadavka presnosti a koherencie návrhu na začatie konania znamenať, že Komisia je v prípade podania žaloby o nesplnenie povinnosti týkajúcej sa prijatia opatrení na vykonanie rozsudku konštatujúceho nesplnenie povinnosti vymáhať protiprávnu pomoc zo

strany členského štátu povinná vo svojej žalobe uviesť presné sumy pomoci, ktorá sa mala vymáhať v zmysle daného rozhodnutia alebo *a fortiori* od každého z príjemcov schémy pomoci vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

24 V dôsledku toho treba zamietnuť námietku neprípustnosti žaloby, ktorú vznieslo Španielske kráľovstvo.

O nesplnení povinnosti

Argumentácia účastníkov konania

25 Komisia tvrdí, že Španielske kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo sporných rozhodnutí a z rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), keďže nevymáhalo celú predmetnú protiprávnu pomoc.

26 Komisia najmä uvádza, že tvrdenia, ktoré predložili španielske orgány, týkajúce sa nevymáhania časti tejto pomoci založené na jej zlučiteľnosti s vnútorným trhom, uplatnení odpočtu vo výške 100 000 eur v zmysle pravidiel týkajúcich sa pomoci *de minimis* a zohľadnení spätných daňových odpočtov nie sú založené na dostatočných dôkazoch, resp. k nim takéto dôkazy nie sú pripojené. Komisia tiež tvrdí, že niektoré platobné rozkazy vydané španielskymi orgánmi neboli vykonané.

27 Komisia z toho vyvodzuje, že sumy, ktoré sa ešte pri podaní jej žaloby nevymáhali, predstavujú približne 87 % z celkovej predmetnej protiprávnej pomoci, ktorá sa mala vymáhať.

28 Španielske kráľovstvo spochybňuje celkové posúdenie, ktoré vykonala Komisia, a zastáva názor, že predmetná protiprávna pomoc, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vymáhania, sa vymáhala.

29 Tento členský štát najmä tvrdí, že zlučiteľnosť tejto individuálnej pomoci s vnútorným trhom nie je možné hodnotiť na základe usmernení o národnej regionálnej pomoci (Ú. v. ES C 74, 1998, s. 9; Mim. vyd. 08/001, s. 226) a že uvedená pomoc v každom prípade spĺňa podmienku stimulačného účinku uvedenú v týchto usmerneniach a podmienky stanovené v iných špecifických pravidlách.

30 Okrem toho uvádza, že uplatnenie pravidiel stanovených v oznámení Komisie o pravidle *de minimis* pre štátnu pomoc [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 68, 1996, s. 9) umožňuje španielskym orgánom nevymáhať sumy poskytnuté príjemcom predmetných schém pomoci, ktorí nepresiahli strop vo výške 100 000 eur za každé obdobie troch rokov stanovené v tomto oznámení.

31 Španielske kráľovstvo okrem toho tvrdí, že musí mať možnosť spätne poskytnúť príjemcom tejto schémy pomoci daňové odpočty upravené vo vnútroštátnej právnej úprave, ktoré sa na nich neuplatnili z dôvodu, že boli príjemcami predmetnej protiprávnej pomoci.

32 Tento členský štát takisto odmieta tvrdenia Komisie týkajúce sa nevykonania platobných rozkazov a spochybňuje výpočet úrokov na zloženom základe, ktorý navrhuje Komisia.

Posúdenie Súdnym dvorom

33 Na určenie toho, či Španielske kráľovstvo prijalo všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), je potrebné overiť, či sumy predmetnej protiprávnej pomoci podniky príjemcovia tejto pomoci vrátili.

34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa článku 228 ods. 2 ES je rozhodujúcim dňom na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti podľa tohto ustanovenia deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom na základe uvedeného ustanovenia (pozri rozsudky Komisia/Francúzsko, C-304/02, EU:C:2005:444, bod 30, a Komisia/Grécko, EU:C:2009:428, bod 43).

35 Keďže Zmluva o FEÚ zrušila v konaní o nesplnenie povinnosti na základe článku 260 ods. 2 ZFEÚ fázu týkajúcu sa vydania odôvodneného stanoviska, za relevantný dátum na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti v zmysle článku 260 ods. 1 ZFEÚ sa považuje dátum uplynutia lehoty stanovenej vo výzve vydanej na základe tohto ustanovenia (rozsudky Komisia/Španielsko, C-610/10, EU:C:2012:781, bod 67, a Komisia/Luxembursko, C-576/11, EU:C:2013:773, bod 29).

36 V každom prípade, ak sa konanie o nesplnenie povinnosti začalo na základe článku 228 ods. 2 ES a ak bolo odôvodnené stanovisko vydané pred dňom nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, teda 1. decembra 2009, za relevantný dátum na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti sa považuje deň uplynutia lehoty stanovenej v tomto odôvodnenom stanovisku (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Belgicko, C-533/11, EU:C:2013:659, bod 32).

37 Z toho vyplýva, že keďže v prejednávanej veci Komisia vydala odôvodnené stanovisko 26. júna 2008, za relevantný dátum na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti sa považuje deň uplynutia lehoty stanovenej v tomto odôvodnenom stanovisku, teda 27. august 2008.

38 Je nesporné, že predmetnú protiprávnu pomoc, ktorá mala byť k tomuto dátumu vymáhaná, španielske orgány nevymáhali v celom rozsahu.

39 Hoci totiž Španielske kráľovstvo uviedlo rôzne tvrdenia o sume predmetnej protiprávnej pomoci, ktorá sa mala vymáhať, resp. ktorá sa skutočne vymohla, z písomných údajov predložených v odpovedi na otázky položené Súdnym dvorom a zo spresnení uvedených na pojednávaní vyplýva, že Španielske kráľovstvo uznalo, že aj za predpokladu, že všetky tieto tvrdenia by boli prípustné a dôvodné, podstatná časť pomoci, ktorá sa mala vymáhať na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), sa v čase uplynutia lehoty, ktorú Komisia stanovila v odôvodnenom stanovisku, nevymáhala.

40 Španielske kráľovstvo teda nemôže platne tvrdiť, že v tejto lehote prijalo všetky opatrenia potrebné na riadny postup vymáhania predmetnej protiprávnej pomoci.

41 V dôsledku toho treba konštatovať, že Španielske kráľovstvo si tým, že ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom Komisiou 26. júna 2008 neprijalo všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 260 ods. 1 ZFEÚ.

O peňažných sankciách

O návrhu na individualizáciu stupňa nevykonania každého zo sporných rozhodnutí

Argumentácia účastníkov konania

42 Španielske kráľovstvo tvrdí, že Súdny dvor je povinný v prípade každého zo sporných rozhodnutí spresniť sumy, ktoré sa ešte nevymohli, keďže tento členský štát je v zmysle svojho vnútroštátneho práva povinný preniesť sankcie uložené Súdnym dvorom na vnútroštátne územné celky zodpovedné za porušenie práva Únie.

Posúdenie Súdnym dvorom

43 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že rozdelenie právomoci na centrálnej a regionálnej úrovni z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať vplyv na uplatnenie článku 260 ZFEÚ, keďže tento dotknutý členský štát je jediným zodpovedným voči Európskej únii za dodržiavanie povinností vyplývajúcich z práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Španielsko, EU:C:2012:781, bod 132).

44 Z toho vyplýva, že konštatovanie nesplnenia povinnosti Súdnym dvorom v rámci konania upraveného v článku 260 ods. 2 ZFEÚ nemôže závisieť od osobitostí vnútornej organizácie dotknutého členského štátu.

45 Okrem toho z odôvodnení uvedených v bode 22 tohto rozsudku vyplýva, že Španielskemu kráľovstvu prináleží overiť individuálnu situáciu každého z dotknutých podnikov a vypočítať presnú sumu pomoci, ktorá mala byť skutočne vymáhaná v zmysle sporných rozhodnutí, pričom treba zohľadniť pokyny vyplývajúce z týchto rozhodnutí.

46 Tento návrh Španielskeho kráľovstva je teda potrebné zamietnuť.

O paušálnej pokute

Argumentácia účastníkov konania

47 Komisia zastáva názor, že všetky právne a skutkové okolnosti, ktoré nastali pri konštatovanom porušení povinnosti, poukazujú na to, že v budúcnosti si účinná prevencia analogického porušovania práva Únie vyžaduje prijatie takého odstrašujúceho opatrenia, akým je uloženie zaplatenia paušálnej pokuty.

48 Na základe svojho oznámenia z 13. decembra 2005 s názvom „Uplatňovanie článku 228 Zmluvy o ES“ [SEC(2005) 1658] (Ú. v. EÚ C 126, 2007, s. 12) aktualizovaného jej oznámením z 20. júla 2010 s názvom „Uplatňovanie článku 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie – Aktualizácia údajov používaných pri výpočte paušálnych pokút a penále, ktoré Komisia bude navrhovať Súdnemu dvoru v konaniach vo veci porušenia právnych predpisov“ [SEC(2010) 923/3] Komisia navrhuje, aby sa táto paušálna pokuta stanovila tak, že najprv sa stanoví denná suma vynásobením základnej paušálnej sadzby koeficientom závažnosti a „faktorom n“ zohľadňujúcim platobnú schopnosť členského štátu a počet hlasov, ktorými disponuje v Rade Európskej únie. Táto denná suma sa na účely získania celkovej výšky paušálnej pokuty následne vynásobí počtom dní trvania nesplnenia povinnosti.

49 Pokiaľ ide o dobu trvania porušenia, Komisia zastáva názor, že nesplnenie povinnosti trvalo 2 500 dní od vyhlásenia rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777). Táto doba je výsledkom snahy Španielskeho kráľovstva zdržiavať vymáhanie predmetnej protiprávnej pomoci tým, že Komisiu oboznámilo s určitými ťažkosťami, ktoré nastali, až po zaslaní odôvodneného stanoviska, teda viac než osem rokov po prijatí sporného rozhodnutia.

50 Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, táto inštitúcia pripomína zásadnú povahu ustanovení Zmluvy o FEÚ v oblasti štátnej pomoci. Takisto zdôrazňuje, že z predmetných schém pomoci malo prospech viac než 100 podnikov a že o závažnosti konštatovaného porušenia svedčí výška nevymáhanej pomoci, ktorá dosahuje 569 041 135,75 eura, teda 87 % z celkovej sumy, ktorá sa mala vymáhať. Okrem toho uvádza, že nejde o prvý prípad, v ktorom si Španielske kráľovstvo okamžite a účinne nesplnilo svoje povinnosti vymáhať pomoc, ktorá je protiprávna a nezlučiteľná s vnútorným trhom.

51 Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti Komisia zastáva názor, že paušálna pokuta vo výške 64 543 500 eur zodpovedá okolnostiam a je primeraná predmetnému nesplneniu povinnosti, ako aj platobnej schopnosti dotknutého členského štátu. K tejto sume sa dospelo vynásobením dennej sumy 25 817,40 eura, ktorá vznikla vynásobením paušálnej sadzby 210 eur za deň, koeficientu závažnosti 9 na stupnici od 1 do 20 a faktoru „n“ vo výške 13,66, počtom dní trvania porušenia stanoveným na 2 500.

52 Španielske kráľovstvo na úvod uvádza, že Súdny dvor nie je viazaný metodológiou, ktorú použila Komisia, vyplývajúcou z oznámenia uvedeného v bode 48 tohto rozsudku.

53 Ďalej zdôrazňuje, že omeškanie pri vymáhaní niektorých súm nevyplýva z nevykonania rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), ale z rozporu s ohľadom na kritériá uplatniteľné v rámci konania o vymáhaní pomoci, za ktorých pretrvávanie je sčasti zodpovedná Komisia.

54 Španielske kráľovstvo okrem toho spochybňuje závažnosť porušenia, pričom tvrdí, že v predmetnej veci ide o prvý prípad, v ktorom Komisia vykonáva svoje právomoci v oblasti štátnej pomoci týkajúce sa daňových opatrení, čo relativizuje dôležitosť noriem, ktoré boli v prejednávanom prípade údajne porušené. Koeficient závažnosti by sa teda mal stanoviť na 1.

55 Okrem toho sa domnieva sa, že je potrebné zohľadniť skutočnosť, že predmetné porušenie sa týka len regiónu, ktorý má značnú autonómiu a predstavuje 6,24 % španielskeho hrubého domáceho produktu (HDP) a stanoviť paušálnu sadzbu na 13 eur. Z tejto osobitosti totiž vyplýva zníženie závažnosti nesplnenia povinnosti, keďže obmedzuje následky tohto porušenia na všeobecné a individuálne záujmy.

56 Španielske kráľovstvo napokon tvrdí, že okolnosť, že Súdny dvor konštatoval nesplnenie povinnosti tohto členského štátu týkajúce sa pravidiel v oblasti štátnej pomoci v dvoch iných veciach, je irelevantná.

57 Z týchto skutočností vyvodzuje, že denná suma použitá na výpočet paušálnej sumy by sa mala znížiť na 177,58 eura.

Posúdenie Súdnym dvorom

58 Na úvod treba pripomenúť, že je úlohou Súdneho dvora, aby v závislosti od okolností veci, v ktorej koná, ako aj od stupňa presvedčovania a odrádzania, ktorý považuje za potrebný, určil v každej veci také primerané peňažné sankcie, akou je uloženie povinnosti zaplatiť paušálnu pokutu, aby sa najmä zabránilo tomu, aby sa opakovali podobné porušenia práva Únie (rozsudky Komisia/Francúzsko, C-121/07, EU:C:2008:695, bod 59, a Komisia/Írsko, C-279/11, EU:C:2012:834, bod 66).

59 Uloženie povinnosti zaplatiť paušálnu pokutu spočíva najmä v posúdení dôsledkov nevykonania povinností dotknutého členského štátu na súkromné a verejné záujmy, a to predovšetkým vtedy, ak nesplnenie povinnosti pretrvávalo počas dlhého obdobia po vyhlásení rozsudku, ktorým bolo pôvodne konštatované (rozsudky Komisia/Francúzsko, EU:C:2008:695, bod 58, a Komisia/Česká republika, C-241/11, EU:C:2013:423, bod 40).

60 Uloženie povinnosti zaplatiť paušálnu pokutu a stanovenie jej prípadnej výšky musí v každom konkrétnom prípade závisieť od všetkých relevantných faktorov, ktoré sa týkajú tak charakteristiky konštatovaného nesplnenia povinnosti, ako aj postoja dotknutého členského štátu, ktorého sa konanie podľa článku 260 ZFEÚ týka. V tejto súvislosti uvedené ustanovenie priznáva Súdnemu dvoru širokú mieru voľnej úvahy pri rozhodovaní o uložení alebo neuložení tejto sankcie a prípadnom stanovení jej výšky (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Španielsko, EU:C:2012:781, bod 141, ako aj Komisia/Luxembursko, EU:C:2013:773, body 58 a 59).

61 Návrhy Komisie teda nie sú pre Súdny dvor záväzné a sú iba referenčným základom. Rovnako usmernenia, uvedené v oznámeniach Komisie, nie sú pre Súdny dvor záväzné, ale iba prispievajú k zabezpečeniu transparentnosti, predvídateľnosti a právnej istoty opatrení Komisie (rozsudky Komisia/Portugalsko, C-70/06, EU:C:2008:3, bod 34, a Komisia/Grécko, EU:C:2009:428, bod 112).

62 V prejednávanej veci Súdny dvor zastáva názor, že pri rozhodovaní o návrhu Komisie na uloženie povinnosti zaplatiť paušálnu pokutu treba zohľadniť tieto okolnosti.

63 Po prvé, pokiaľ ide o dĺžku trvania konštatovaného porušenia, nespochybňuje sa, že postup vymáhania predmetnej protiprávnej pomoci sa pretiahol na dobu viac než päť rokov od vyhlásenia rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777).

64 Podľa ustálenej judikatúry však dotknutý členský štát musí dosiahnuť účinné vymáhanie dlžných súm, pričom oneskorené vymáhanie po uplynutí stanovených lehôt nespĺňa požiadavky Zmluvy o ES (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Taliansko, C-496/09, EU:C:2011:740, bod 86 a citovanú judikatúru).

65 V tejto súvislosti treba uviesť, že nie je možné súhlasiť s tvrdením Španielskeho kráľovstva, podľa ktorého je omeškanie pri vykonaní rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777) odôvodnené existenciou rozporov s Komisiou vyplývajúcich z neexistencie podobného prípadu.

66 Hoci je totiž pravda, že niektoré z problémov, na ktoré tento členský štát poukazoval v priebehu konania o vymáhaní predmetnej protiprávnej pomoci, sú vzhľadom na svoju povahu nové, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že členský štát, ktorý pri výkone rozhodnutia Komisie v oblasti štátnej pomoci narazí na neočakávané a nepredvídateľné ťažkosti alebo si uvedomí dôsledky, ktoré Komisia nepredpokladala, musí predložiť tieto problémy na posúdenie Komisii, pričom navrhne vhodné zmeny predmetného rozhodnutia (rozsudky Komisia/Grécko, C-354/10, EU:C:2012:109, bod 70, a Komisia/Taliansko, C-411/12, EU:C:2013:832, bod 38).

67 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru však vyplýva, že španielske orgány sa pred doručením výzvy s Komisiou nekontaktovali a so vzniknutými problémami ju začali podrobne oboznamovať až dva roky po vyhlásení rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777).

68 Zo všetkých týchto skutočností vyplýva, že nesplnenie povinnosti vytýkané Španielskemu kráľovstvu pretrvávalo počas značne dlhého obdobia a v každom prípade bez ohľadu na ťažkosti spojené s vymáhaním poskytnutej pomoci v uplatňovaní schémy vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

69 Po druhé, pokiaľ ide o závažnosť porušenia, treba pripomenúť zásadnú povahu ustanovení Zmluvy o ES v oblasti štátnej pomoci (rozsudky Komisia/Grécko, EU:C:2009:428, bod 118, a Komisia/Španielsko, EU:C:2012:781, bod 125).

70 Pravidlá, na ktorých sa zakladajú sporné rozhodnutia a rozsudok Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), sú totiž vyjadrením jednej zo základných úloh, ktorými je Únia poverená na základe článku 2 ES, a to vytvorenie spoločného trhu, ako aj článku 3 ods. 1 písm. g) ES, podľa ktorého činnosti Spoločenstva zahŕňajú systém, ktorým sa zabezpečí, aby sa na vnútornom trhu nenarušila hospodárska súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Grécko, EU:C:2009:428, bod 119).

71 Význam porušených ustanovení Únie v takej situácii, akou je tá, o ktorú ide v tejto veci, sa odráža najmä v skutočnosti, že vrátením pomoci vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom sa odstraňuje skreslenie hospodárskej súťaže spôsobené konkurenčnou výhodou, ktorá vyplývala z takejto pomoci a že týmto vrátením príjemca stratí výhodu, ktorú mal na trhu v porovnaní so svojimi konkurentmi (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Španielsko, EU:C:2012:781, bod 127).

72 V tejto súvislosti skutočnosť, ktorú uvádza Španielske kráľovstvo, že sporné rozhodnutia sú prvým prípadom, v ktorom Komisia vykonáva svoje právomoci v oblasti kontroly štátnej pomoci v oblasti priameho zdanenia podnikov, za predpokladu, že by sa preukázala, v každom prípade nemôže znižovať záujem na vymáhaní predmetnej protiprávnej pomoci po kvalifikácii schém, v ktorých rámci boli poskytnuté, spornými rozhodnutiami.

73 V prejednávanej veci sa predmetná protiprávna pomoc ukázala ako osobitne škodlivá pre hospodársku súťaž z dôvodu svojej značnej výšky, vysokého počtu jej príjemcov nezávisle od hospodárskeho odvetvia, v ktorom pôsobia (pozri analogicky rozsudok Komisia/Taliansko, EU:C:2011:740, bod 63).

74 Okrem toho, hoci sú medzi účastníkmi konania značné nezhody v rámci tohto konania, pokiaľ ide o mieru nevykonania sporných rozhodnutí ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, aj keby sa uznalo tvrdenie Španielskeho kráľovstva, predložené v odpovedi na otázku položenú Súdnym dvorom, podľa ktorého suma, ktorá sa má vymáhať, bola ku dňu vyhlásenia rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777) 179,1 milióna eur a ku dňu podania žaloby 91 miliónov eur, je nesporné jednak, že v absolútnom vyjadrení sú sumy protiprávnej pomoci, ktoré sa ešte majú vymôcť, značné a za také ich uznal aj tento členský štát a jednak, že viac ako polovica uvedených súm nebola k tomuto dátumu vymožená.

75 V treťom rade treba uviesť, že Španielskeho kráľovstva sa už týkalo niekoľko rozsudkov určujúcich nesplnenie povinnosti z dôvodu, že nevymohlo okamžite a účinne pomoc vyhlásenú za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

76 Okrem konštatovania, že nedošlo k okamžitému a účinnému vykonaniu sporných rozhodnutí, v rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:777), ktorého nevykonanie viedlo k tomuto konaniu, sa vyskytlo aj viacero iných prípadov, v ktorých Súdny dvor určil, že došlo k nesplneniu povinnosti, a to najmä v rozsudkoch Komisia/Španielsko (C-499/99, EU:C:2002:408), Komisia/Španielsko (C-404/00, EU:C:2003:373), Komisia/Španielsko (C-177/06, EU:C:2007:538), ako aj rozsudok Komisia/Španielsko (C-529/09, EU:C:2013:31).

77 Okrem toho v rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2012:781) Súdny dvor určil, že Španielske kráľovstvo si nesplnilo povinnosti vyplývajúce z článku 260 ods. 1 ZFEÚ, keď neprijalo všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2002:408).

78 Takéto opakované správanie predstavujúce porušenie zo strany členského štátu v konkrétnom odvetví činnosti Únie môže poukazovať na to, že účinná prevencia budúceho opakovania analogických porušení práva Únie je takej povahy, ktorá si vyžaduje prijatie odstrašujúceho opatrenia, akým je zaviazanie na zaplatenie paušálnej pokuty (rozsudky Komisia/Francúzsko, EU:C:2008:695, bod 69, a Komisia/Írsko, EU:C:2012:834, bod 70).

79 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa Súdny dvor domnieva, že v prejednávanej veci je odôvodnené uložiť Španielskemu kráľovstvu povinnosť zaplatiť paušálnu pokutu.

80 Pokiaľ ide o sumu uvedenej paušálnej pokuty, treba zohľadniť okrem úvah uvedených v bodoch 63 až 78 tohto rozsudku platobnú schopnosť Španielskeho kráľovstva (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Španielsko, EU:C:2012:781, bod 131).

81 Na druhej strane tvrdenie Španielskeho kráľovstva, podľa ktorého suma paušálnej pokuty musí byť znížená, keďže porušenie sa týka len autonómnej oblasti a nie celého jeho územia, nemožno uznať.

82 Na rozdiel od toho, čo tvrdí tento členský štát, totiž táto okolnosť nemôže viesť k zľahčeniu závažnosti nesplnenia povinnosti, ktorá vyplýva najmä, vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 69 až 73 tohto rozsudku, z rozsahu skreslenia hospodárskej súťaže, ktoré bolo spôsobené konštatovaným nesplnením povinnosti, posudzovaného tak, že sa zohľadnila suma predmetnej protiprávnej pomoci, počet jej príjemcov a mnohoodvetvová povaha dotknutých režimov pomoci.

83 Vzhľadom na tieto skutočnosti sa Súdny dvor domnieva, že stanovením výšky paušálnej pokuty, ktorú musí Španielske kráľovstvo zaplatiť, na 30 miliónov eur, spravodlivo posúdil okolnosti prejednávanej veci.

84 V dôsledku toho treba Španielskemu kráľovstvu uložiť povinnosť, aby zaplatilo Komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ paušálnu pokutu vo výške 30 miliónov eur.

O trovách

85 Podľa článku 138 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Španielske kráľovstvo na náhradu trov konania a bolo konštatované nesplnenie povinnosti, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Španielske kráľovstvo si tým, že neprijalo všetky potrebné opatrenia na vykonanie rozsudku Komisia/Španielsko (C-485/03 až C-490/03, EU:C:2006:777) do dátumu, ku ktorému uplynula lehota stanovená v odôvodnenom stanovisku vydanom 26. júna 2008 Európskou komisiou, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 260 ods. 1 ZFEÚ.**

2. **Španielske kráľovstvo je povinné zaplatiť Európskej komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ paušálnu pokutu vo výške 30 miliónov eur.**

3. **Španielske kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.**

Podpisy